

7.

Wartości wspólnotowego życia

I. PROSPEKT WARTOŚCI

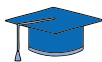
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój społeczny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Umiejętność kontaktowania się z ludźmi

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Kształtowanie postawy życzliwości do innych

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Dwa wymiary życia: osobisty i społeczny.
- Jestem w rodzinie ludzkiej.
- Wpływ społeczności na moją osobowość.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIĄ, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Podstawą relacji z innymi jest życzliwość.
- Drugi człowiek ma taką samą wartość jak ja.
- Należy dbać o dobre relacje z innymi.

Zasady

- Mam stały kontakt ze znajomymi.
- Dzielę się swoimi sukcesami, porażkami i przeżyciami.
- Zapraszam do wspólnego spędzania czasu wolnego moje rodzeństwo i rodziców.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Należy mówić dobrze o swoich bliskich i znajomych.
- Trzeba odkrywać wartości u innych ludzi.
- Rodzina, przedszkole mojego dziecka i miejsce pracy powinny być dla mnie przyjaznym środowiskiem.

Zasady

- Jestem w stałym kontakcie z rodziną, przyjaciółmi i znajomymi.
- Chętnie organizuję wspólne spotkania, weekendy i urlopy.
- Poprzez swoją otwartość dla różnych środowisk, pokazuję dziecku znaczenie wspólnotowego życia.

1.7. ZADANIA DLA PRZEDSZKOLA, WYCHOWAWCY

Normy

- Powinna następować akceptacja środowiska, w którym się mieszka, pracuje i wypoczywa.
- Należy podtrzymywać dawne znajomości.
- Obowiązuje postawa otwartości wobec ludzi: wychowanków, ich rodziców, przyjaciół, znajomych.

Zasady

- Poszukuję dobra w moich wychowankach, w ich rodzicach i staram się pomagać im w życiu.

- Uczestniczę w problemach przedszkola, moich podopiecznych i moich znajomych.
- Dzielę swój wolny czas z innymi, wymieniam poglądy, wspólnie wypoczywam.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Siadamy w kole na dywanie i każde dziecko układa krótką rymowaną, mówiącą o dobrych cechach koleżanki lub kolegi, siedzącego po swojej prawej stronie. Np. „Dorotka wszystkim się dzieli, by inni byli weseli”; „Jeremi, nasz drogi kolega, pociesza, gdy nam coś dolega”. Reszta grupy może włączać się i podpowiadać. W ten sposób po kolei każde dziecko usłyszy na swój temat kilka ciepłych słów, co wzmocni jego poczucie wartości, a innym uświadomi, że każde z nich ma swoje wyjątkowe miejsce w tworzeniu wspólnoty przedszkolnej.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Większość dzieci potrafi nawiązywać i podtrzymywać pozytywne relacje międzyludzkie¹. Wychowankowie są otwarci na poznawanie nowych ludzi, nie zanedbując jednocześnie starych znajomości. Dbają w jednakowy sposób o wszystkich bliskich i przyjaciół. Dzieci starają się, aby najbliżsi nie czuli się osamotnieni – pamiętają o ich świętach i utrzymują z nimi stały kontakt.

1.10. ZAGROŻENIA

Utrwalają się negatywne relacje w środowisku domowym, szkolnym i w miejscu zamieszkania. Niechęć rodziców do określonych osób przenosi się na postawę dzieci. Krąg rodzinny i kręgi znajomych są zredukowane i zamknięte. Bardzo sporadycznie dochodzi do wzajemnych spotkań i do wymiany informacji o sobie. Następuje zamieszanie w hierarchii relacji; przygodne znajomo-

¹ „Owa jedność wyraża się w całym bogactwie i różnorodności rodziny ludzkiej: w wielorakości ras, kultur, języków i dziejów. Jesteśmy przeto powołani do tego, aby podstawową solidarność rodziny ludzkiej uznać za zasadniczy warunek współżycia na tej ziemi”. Jan Paweł II, *Rozwój i solidarność: dwie drogi wiodące do pokoju*. Orędzie na XX Światowy Dzień Pokoju 1987, 8.12.1986, 1, [online:] <https://www.niedziela.pl/arttykul/2280/Oredzie-na-XX-Swiatowy-Dzien-Pokoju---1> [dostęp: 26.06.2020].

ści dominują nad więzami rodzinnymi². Brak kontaktów z drugim człowiekiem prowadzi do osamotnienia i zamknięcia się w sobie, a to z kolei uniemożliwia powstawanie rozwiniętych więzi społecznych³.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Człowiek jest istotą społeczną. W społeczeństwie realizuje swoje podstawowe potrzeby np. bezpieczeństwa, przynależności, szacunku, samorealizacji i rozwoju.

² „Komunia małżeńska stanowi fundament, na którym powstaje szersza komunia rodziny (...). Komunია zakorzenia się w naturalnych więzach ciała i krwi, rozwija się i doskonali w sposób prawdziwie ludzki poprzez zawiązywanie i rozwijanie głębszych jeszcze i bogatszych więzów ducha”. FC 21.

³ „Spośród więzów społecznych, które są konieczne do doskonalenia człowieka, jedne, takie jak rodzina i wspólnota polityczna, bardziej bezpośrednio odpowiadają jego wewnętrznej naturze; inne wynikają raczej z jego wolnej woli. W naszej obecnej epoce z dnia na dzień mnożą się z różnych przyczyn wzajemne powiązania i zależności; w ten sposób powstają różnorodne stowarzyszenia i instytucje, czy to prawa publicznego, czy prywatnego. To zaś zjawisko, które nazywa się socjalizacją, chociaż z pewnością nie jest pozbawione niebezpieczeństw, wpływa jednak bardzo korzystnie na umacnianie i rozwijanie przymiotów osoby ludzkiej oraz na ochronę jej praw”. KDK 25.

Człowiek od momentu narodzin podlega socjalizacji, czyli procesowi kształtowania, w wyniku którego staje się członkiem określonej społeczności. W trakcie socjalizacji, która w największym stopniu dotyczy dzieci i młodzieży (socjalizacja pierwotna), jednostka przyswaja sobie umiejętności niezbędne do życia, np. rozumienie znaków, symboli (w tym narodowych), porozumiewanie się, role społeczne, np. dziecka, ojca, pracownika, obywatela, Polaka, katolika, reguły, ideały, normy postępowania, umiejętności posługiwania się różnymi przedmiotami, charakterystycznymi dla danego społeczeństwa.

Proces socjalizacji wtórnej dotyczy dorosłego osobnika i trwa do końca życia. W wyniku socjalizacji wtórnej człowiek modyfikuje wcześniej poznane wzorce i role społeczne, zdarza się, że niektóre z nich lub nawet wszystkie odrzuca. Wśród procesów oddziaływania społeczeństwa na jednostkę znane jest zjawisko resocjalizacji, czyli powrotu do odrzuconych norm i wartości, tj. ponownej socjalizacji.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Ze wzruszającej książeczki „Niedźwiedź łowca motyli” dziecko dowie się, jak wielka jest siła wsparcia wspólnoty trzymającej się razem. Choć niedźwiedź, bohater książki był z natury samotnikiem, miał wielkie serce i zawsze pomagał motyłom, które wpadały do wody mocząc sobie skrzydełka. Kiedy pewnego razu on sam zaczął tonąć, na pomoc ruszyły mu właśnie motyle. Gdyby działały w pojedynkę, na pewno nie zdołałyby uratować wielkiego zwierza. W grupie jednak, łącząc siły, dokonały niemożliwego.

Pewnego dnia, ratując kolejnego motyla, Niedźwiedź pośliznął się i wpadł do wody. Tak gwałtownie wymachiwał łapami, by utrzymać się na powierzchni, że jezioro wyglądało jak wzburzone morze. Niedźwiedź nie umiał pływać! (...) Nagle wielka kolorowa chmura rzuciła cień na jezioro. Była to chmura motyli: wszystkich, które Niedźwiedź dotąd ocalił. Motyle chwyciły Niedźwiedzia swoimi nóżkami i uniosły jak piórko na szczyt góry. Położyły go tam, by wysuszył się na słońcu. Niedźwiedź spał głęboko przez wiele dni. Słońce grzało go w dzień, a gdy zapadła noc, motyle dbały, by się nie przeziębził. Wreszcie pewnego wieczoru

Niedźwiedź obudził się. Motyle czuwały przy nim zamysłone. Gdy spostrzegły, że otworzył oczy, zatrzepotały z radości.

S. Isern, *Niedźwiedź łowca motyli*, Toruń 2013, s. 19-26.

Na podstawie powyższego fragmentu książeczki „Niedźwiedź łowca motyli” można porozmawiać z dziećmi o cechach charakterystycznych dobrej wspólnoty, a także o tym, jak istotne dla jej tworzenia jest wychodzenie poza krąg własnych potrzeb i interesów, empatia oraz bezinteresowność. Opowiadanie to w niesamowity sposób ukazuje radość, jaka płynie z uczestniczenia we wspólnocie i jak wielka siła twórcza jest w nią wpisana.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Praktykowanie solidarności wewnątrz każdego społeczeństwa posiada wartość wtedy, gdy jego członkowie uznają się wzajemnie za osoby. Ci, którzy posiadają większe znaczenie, dysponując większymi zasobami dóbr i usług, winni poczuwać się do odpowiedzialności za słabszych i być gotowi do dzielenia z nimi tego, co posiadają. Słabsi ze swej strony, postę-

SRS 39.

pując w tym samym duchu solidarności, nie powinni przyjmować postawy czysto biernej lub niszczącej tkankę społeczną, ale dopominając się o swoje słuszne prawa, winni również dawać swój należny wkład w dobro wspólne. Grupy pośrednie zaś nie powinny egoistycznie popierać własnych interesów, ale szanować interesy drugih.

Jeśli ktoś czasem mówi do drugiego: „Idź do domu, jesteś bezużyteczny”, jest to nieprawda, bo nikt nie jest bezużyteczny w Kościele, wszyscy jesteśmy niezbędni, by zbudować tę Świątynię. Nikt nie jest drugorzędny. Nikt nie jest najważniejszy w Kościele, wszyscy jesteśmy równi w oczach Boga. (...) Nikt nie jest bezimienny: Wszyscy tworzymy i budujemy Kościół. Zachęca nas to także do refleksji nad faktem, że jeśli brakuje cegiełki naszego życia chrześcijańskiego, brakuje czegoś pięknemu Kościoła. Niektórzy mówią: „Ja z Kościołem nie mam nic wspólnego”, ale w ten sposób odpada cegiełka jednego życia z tej pięknej Świątyni. Nikt nie może sobie pójść, wszyscy musimy wносить w Kościół nasze życie, nasze serce, naszą miłość, naszą myśl, naszą pracę: wszyscy razem.

Franciszek, Audycja generalna, 26.06.2013, w: *Alfabet Franciszka*, oprac. P. Żyłka, Kraków 2013, s. 17.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Dopełnijcie mojej radości przez to, że będziecie mieli te same dążenia: tę samą miłość i wspólnego ducha, pragnąc tylko jednego, a niczego nie pragnąc dla niewłaściwego współzawodnictwa ani dla próżnej chwały, lecz w pokorze oceniając jedni drugich za wyżej stojących od siebie. Niech każdy ma na oku nie tylko swoje własne sprawy, ale też i drugich. To dążenie niech was ożywia; ono też było w Chrystusie Jezusie (Flp 2,2-5).

Por. Dz 4,32-36; 2,41-47;
1Kor 1,10-11; 5,11.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Osoba ludzka potrzebuje życia społecznego. Nie jest ono dla niej czymś dodanym, lecz jest wymaganiem jej natury. Przez wymianę z innymi, wzajemną służbę i dialog z braćmi człowiek rozwija swoje możliwości; w ten sposób odpowiada na swoje powołanie (KKK 1879).

KKK 959; 1905; 1907;
2404.

IV. LITERATURA

4.1. WYBÓR LITERATURY

Alemagna B., *Pięciu nieudanych*, wyd. Dwie Siostry, Warszawa 2015.

Alemagna B., *Tuli-pucho-klaczek*, wyd. Wytwórnia, Warszawa 2017.

Gawryluk B., *Mali bohaterowie*, wyd. Literatura, Warszawa 2018.

Ginko A., *Podróż Srebrnego*, wyd. Wilga, Warszawa 2014.

Isern S., *Niedźwiedź łowca motyli*, wyd. Tako, Toruń 2013.

McKee D., *Przyjaciele Elmera*, wyd. Papilon, Poznań 2018.

4.2. LITERATURA PRZEDMIOTU

Aronson E., *Człowiek istota społeczna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005.

Franciszek, Audycja generalna, 26.06.2013, w: *Alfabet Franciszka*, oprac. P. Żyłka, wyd. WAM, Kraków 2013, s. 17.

Galarowicz J., *Człowiek jest osobą*, wyd. Antyk, Kęty 2004.

Jan Paweł II, adh. *Familiaris consortio*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 2, *Adhortacje*, wyd. M, Kraków 2006, s. 69-132.

- Jan Paweł II, adh. *Pastores gregis*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 2, *Adhortacje*, wyd. M, Kraków 2006, s. 921-1000.
- Jan Paweł II, enc. *Sollicitudo rei socialis*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 1, *Encykliki*, wyd. M, Kraków 2006, s. 281-329.
- Jan Paweł II, *Rozwój i solidarność: dwie drogi wiodące do pokoju*. Orędzie na XX Światowy Dzień Pokoju 1987, 8.12.1986, [online:] <https://www.nie-dzieła.pl/artypk/2280/Oredzie-na-XX-Swiatowy-Dzien-Pokoju---1> [dostęp: 26.06.2020].
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Krąpiec M.A., *Człowiek jako osoba*, wyd. Polskie Towarzystwo Tomasza z Akwinu, Lublin 2009.
- Laniado N., *Zamiast telewizji*, wyd. eSPe, Kraków 2006.
- McGinnis A.L., *Sztuka przyjaźni, czyli jak zbliżyć się do ludzi, na których nam zależy*, Oficyna Wydawnicza Vocatio, Warszawa 2020.
- Nawrot J., *Przyjaźń w „Etykach” Arystotelesa, w pismach mądrościowych Septuaginty oraz w Nowym Testamencie*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2004.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu*. Biblia Tysiąclecia, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Sobór Watykański II, Konstytucja o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes*, w: tegoż, *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002, s. 526-606.
- Solidarność w nauczaniu Jana Pawła II*, red. A. Rynio, wyd. Fundacja *Servire Veritati* Instytut Edukacji Narodowej, Lublin 2005.
- Sujak E., *ABC psychologii komunikacji*, wyd. WAM, Kraków 2006.
- Wojciszke B., *Człowiek wśród ludzi. Zarys psychologii społecznej*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2009.

4.3. FILMOGRAFIA

- Listonosz Pat. Big Band Ukulelistów z Zielonej Doliny*, [online:] <https://www.youtube.com/watch?v=l4FfJRsbInU> [dostęp: 19.02.2020].